

1989-XI-24

Bilbon, 1989ko azaroaren 24ean, Bilboko Banketxea sortu zeneko Areatzako egoitzan egin du Euskaltzaindiak, goizeko hamar t'erdietan, euskaltzain osoen hileroko batzarrea. Bildu dira: J. Haritschelhar euskaltzainburua, J. M. Lekuona buruordea, J. M. Satrustegi idazkaria, J. A. Arana Martija diruzaina, P. Altuna, P. Charritton, J. Hiriart-Urruty, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, Tx. Peillen, P. Salaburu, J. San Martin, L. Villasante, euskaltzainak; J. L. Lizundia idazkariordea eta J. J. Zearreta ekonomi-eragile, urgazleak.

J. L. Davant, X. Diharce, E. Larre, F. Ondarra, I. Sarasola eta P. Zabaleta jaunek ezin etorria adierazi dute.

Urriko batzar-agiria onartu da.

Casenave-ren hiztegia

Tx. Peillen euskaltzainak, Junes Casenave urgazlearen Hiztegia aurkeztu du. Egileak baditu zenbait herri bere apaiz laneko arduran eta ez du etortzerik izan. Xuberotar literaturaren hiztegia dela esan du aurkezleak, eta Zuberoako idazleentzat egina. Orain arte jaso gabeko hitz asko eta asko bildu omen du. Garbizale omen da baina ez osoki. Fratses-hitz asko baztertu du, noski, beste batzu sartu dituelarik. Xuberotarra ez dela joera bakarrek mintzaira, aditzera eman du gero. Batzuk ba omen dute manex itxura, eta xuberotar itxura besteren batzuk. Nola nahi ere, lan haundia eta ederra dela, azpimarratu du aurkezleak. Bada bertan ondasunik, esan du.

Liburuaren ale bat eskuz-esku ibili da. Egileari zorionak eta eskerrak ematea erabaki da.

Batzordeen berri

Euskaltzaindiak Herri Aginteeekin izenpeturiko Hitzarmenaren eskakizunak betetzeko, aurtengo *Oroit-idazkiaren* eredu eta prozedura zehaztera Zuzendaritza, batzordeburu eta batzorde idazkariak bilduko dira azaroaren 30ean, Bilboko bule-

goetan. Urteko xedeak, kronograma, giza-baliabideak eta tresna materialen zehaztapena, Hitzarmena oraintsu sinatua denez, aurrez egindako lanen arabera azaldu behar da. Hiru hilabetero emango ditu kontuak Diruzaintzak, egin ohi den moduan.

P. Salaburuk aditzera eman du, Gramatika batzordeari dagokionez, ez dela erraz izango lan kopurua bere osotasunean agertzera ematea. Izan ere, beste era batera lana egitea erabaki dute, liburu lodia eta eskuarteko gramatika argitaratuko direlarik. Aldaketa hori bera zehaztapen hauek azaltzeko gaia dela, erantzun zaio. Bilkura honetan emango diren argibideekin, urtarilaren hasieran batzorde idazkariak berriz bilduko dira euren oharrak ekartzeko. Hiru bat orrialdeko agerpena egingo du bakoitzak ereduari jarraituz berezkoa den erdal iztulpenarekin, hala, lan hori beste inori leporatu beharrik gabe.

Onomastika batzordeko idazkaria den J. L. Lizundiak *III. Onomastika Jardunaldiak* direla-eta, arduradunek Lizarrako Udaletxean egindako bilkuraren berri eman du. Jardunaldion egutegia finkatu da, besteak beste, 1990eko irailean azken ostiralaren inguruan egingo direlarik. Kongresu gisako ekintzetan ohi denez, bi batzorde suntsikor proposatu dira: Akademi batzordea bederatziz izenek osoturikoa, eta Antolakizun batzordea zazpi izeneko talde baten ardurapean. Horrela onartu da. Lizarrako hizkuntzen agerpena eta erakusketa antolatzeko asmo edo gogoia agertu du E. Knörr batzordeburuak, nolabait, irekitasunaren eredu. Eta hizkuntz-erakusketa arkeologiko hutsa gerta ez dadin, hain jokabide jator eta ondore onak jaso dituen Lizarrako Ikastolaren azalpena ere egin daitekeela, esan du.

Izendapenak

Bertso-paperak deitutako lanentzat Euskaltzaindiak iragarritako “Xenpelar” 1989 sarirako epai mahaia, J. M. Lekuona, J. M. Aranalde eta A. Aranburu jaunek osotuko dute.

“Txomin Agirre” eleberri saria ere Euskaltzaindiak antolatzen du eta 1989ko epaia P. Charritton, J. Cortazar eta J. A. Mujikak erabakiko dute.

Sariketak direla-eta eztabaida sortu da batzarrean. Bazter guzitan sortzen ari dira era guzitako idazlanen lehiaketak eta lan gutxi aurkeztu ohi da, maila ez delarik beti behar bezain ona. Koordinakuntza behar-beharrezkoa ikusten da. J. M. Lekuonak, Literatura batzordeburua denez, egin lezake egoera aztertuz proposamen-txosten bat. Udalek, adibidez, herriko seme ospetsuen izenean sortu ohi dituzten sariak hor daude eta oso zaila gerta daiteke, beste sari batzuren errepikapena izan arren, elkarrekin batzea. Erakunde ofizialek, bestalde, euren sari nagusiak badituzte eta, bitartean, aspaldiko sariek ez dute gaur erakarpenik. Azterketa sakon bat eskatzen du arazoak.

Eskuartekoak

Datorren abenduan Iruñean egitekoa den batzarreari buruz azken berriak eman ditu J. M. Satrustegik. Abenduaren erdi aldera irekitzekoa denez erakustoki

edo museo berriztatua, bertako aretoan egin ahal izango da J. Agerre eta M. J. Urmenetari eskainitako ospakizuna. Agintariekin nahiz omenduen familia biekin mintzatu da Nafarroako ordezkaria. Urmenetak badu Agerre zenari buruz idatzitako lan argitaragabe bat eta egilearen alarguntsak irakurri dezake batzarrean. P. Zabaleta eta J. M. Satrustegi arduratuko dira bi omenduekiko txostenez.

Andoingo alkate jaunaren gutuna irakurri da, datorren urteko egutegian Euskaltzaindiak Larramendiren III. mendeurrenerako ospakizunen bat sartzeko eskatzen. Hiztegitantzari buruzko Jardunaldiak aipu ditu, eta egunari dagokionez, abenduaren bigarren erdialdeko asteak daitezkeela egokienak, aditzera ematen du.

“Arbasoen-Izkuntza-Zaleak” delakoak bidalitako gutunaren berri eman du euskaltzainburuak.

Campion-Broussain Elkartearen Administrazioako batzordea atzo bildu zela, esan du J. A. Arana Martija Elkartearen eragileak, eta hartutako erabakien berri eman du.

Eta azkenik, Euskaltzaindiaren *Argitalpenen 1988-1989 Katalogoa* banatu da.

Besterik gabe amaitu da batzarrea.

* * *

Jarraian, Banketxe berean, R. M. Azkue-ren *Euskalehiaren Yakintza* aurkeztu da, BBV-ren laguntzaz egin baita hirugarren argitarapena. Euskaltzainburuaren ongi-etorriaren ondotik, J. L. Lechosa jauna mintzatu da Espasa-Calpe argitaletxe-ko zuzendari nagusiaren izenean, BBV-ren Erakunde-Harremanetarako zuzendari den Francisco Perez Garzonek esan ditu gero hitz batzu, eta J. M. Satrustegik egin du liburukien aurkezpena.

2. BATZARREA

Bilbon, Banco Bilbao-Vizcayaren sortze egoitzan, 1989.eko azaroaren 24ean, arratsaldeko 4etan bildu dira: goizeko bilkuran egondako euskaltzainez gain, X. Aranburu, R. Badiola, F. Barrenengoa, J. G. Etxebarria, X. Gereño, J. L. Goikoetxea, X. Kintana, J. Kortazar, A. Muniategi, J. Oleaga, J. A. Retolaza, K. Rotaetxe eta P. Urizarren urgazleak.

Goizeko bilkuraren eta Batzordeen berri.—J. M. Satrustegi idazkariak, tratatuta gaien berri ematen du: 1. Tx. Peillen euskaltzainak Junes Casenave urgazlearen *Hiztegia-français/euskara* liburuaren aurkezte azalpena egin du; 2. Aurtengo XENPELAR eta TXOMIN AGIRRE sariak ebazteko epaimahaien izendapena; 3. Herri Aginteekin egindako Hitzarmena dela eta, Euskaltzaindiari eta bereziki, bere Batzordeei dagozkien betekizunak; 4. Lizarran, datorren urtean, egingo diren III. Onomastika Jardunaldiek prestatzeko akademi eta antolakizun batzorde suntsikorrak izendatu dira; 5. Abenduan, Iruñean, egingo diren batzarreen egitaraua, bereziki, Jose Agerre eta Migel Jabier Urmenetaren omenezkoa; 6. Andoingo alkatearen gutuna, zeinetan Manuel Larramendiren 3. mendeurrena dela eta,

Gramatika eta Lexikologi Jardunaldiek egiteko lankidetzaz eskeintzen bai du eta heldu den urteko egutegian sartzeko asmoa; 7. *Campion Broussain*, E.A. delakoaren kontu errendatzea; 8. Euskaltzaindiaren Argitalpenen Katalogo berriaren aurkezpena Durangoko XXIV. Euskal Liburu eta Disko Azoka bezperetan.

Jarraian, J. Haritschelhar Euskaltzainburuak hitza hartzen du eta Euskaltzaindiak bi bizkaitar ohoratu nahi dituela adierazten du. Bata, Antonio de Trueba, galdamestarra, bere heriotzaren 100 urteurrenean eta bestea, Aita J. M. Estefania, bilbotarra, bere sortze 100. urtean. J. A. Arana Martija eta P. Altunaren esku uzten du lan hori.

Segidan, J. A. Arana Martija euskaltzainak "Antonio de Trueba eta euskara" izeneko txostena irakurtzen du. Truebaren ehun urteurrenean, Erromantiko garaiko idazle honek, euskarari buruz egindako lanak, euskalduntze ahaleginak, itzulpenak eta abar, xehetasun ugari horniturik azaltzen ditu.

Ondoren, P. Altuna euskaltzainak "Jose M. Estefania Zabala (1889-1942). Orixeren eta Lauaxetaren garaiko zenbait euskal poetaren gidaria" izeneko txostena irakurri du. Mende honen lehen herenean, euskal literaturan gailendu ziren askoren eragile izandako, Bilbon jaio eta El Salvador-en hildako jesulagun eta irakasle honen berri ematen du: Orixe, J. Zaitegi, A. Ibiñagabeitia, Lauaxeta eta abar. Askorentzat ez ezaguna izan den euskaltzale maisu honen xehetasun ugari azaltzen ditu P. Altunak bere txosten mamitsuan.

Bukaeran, Estefania eta bere garaiari buruzko elkarriketa interesgarri bat sortzen da.

Eta besterik gabe amaitu da batzarrea.

Jean Haritschelhar
Euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
Idazkaria